HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a doua)

12 mai 2009 *

În cauza T-410/07,

Jurado Hermanos, SL, cu sediul în Alicante (Spania), reprezentată de C. Martín Álvarez, avocat,

reclamantă,

împotriva

Oficiului pentru Armonizare în cadrul Pieței Interne (mărci, desene și modele industriale) (OAPI), reprezentat de doamna P. López Fernández de Corres și de domnul O. Montalto, în calitate de agenți,

pârât,

având ca obiect o acțiune formulată împotriva Deciziei Camerei a doua de recurs a OAPI din 3 septembrie 2007 (cauza R 866/2007-2), privind cererea de *restitutio in integrum* formulată de reclamantă,

* Limba de procedură: spaniola.

TRIBUNALUL DE PRIMĂ INSTANȚĂ
AL COMUNITĂȚILOR EUROPENE (Camera a doua),

compus din doamna I. Pelikánová (raportor), președinte, doamna K. Jürimäe și domnul S. Soldevila Fragoso, judecători,

grefier: domnul J. Palacio González, administrator principal,

având în vedere cererea depusă la grefa Tribunalului la 16 noiembrie 2007,

având în vedere Ordonanța președintelui Tribunalului din 18 februarie 2008, Jurado Hermanos/OAPI (JURADO) (T-410/07 R, nepublicată în Repertoriu), de respingere a cererii de măsuri provizorii, formulată de reclamantă,

având în vedere memoriul în răspuns depus la grefa Tribunalului la 10 martie 2008,

în urma ședinței din 17 decembrie 2008,

pronunță prezenta

Hotărâre

Istoricul cauzei

1 La 25 aprilie 1996, Café Tal de Costa Rica SA a solicitat Oficiului pentru Armonizare în cadrul Pieței Interne (mărci, desene și modele industriale) (OAPI) înregistrarea mărcii comunitare verbale JURADO pentru cafea și alte produse care fac parte din clasa 30 din Aranjamentul de la Nisa privind clasificarea internațională a produselor și serviciilor în vederea înregistrării mărcilor din 15 iunie 1957, cu revizuirile și modificările ulterioare.

2 Întrucât OAPI a înregistrat marca solicitată sub numărul 240 218, Café tal de Costa Rica (denumită în continuare „titularul mărcii") a încheiat, la 5 august 1998, cu reclamanta, Jurado Hermanos, SL, un contract de licență exclusivă având ca obiect marca în litigiu. Acest contract, care se înscria în cadrul unui alt contract de licență exclusivă încheiat între aceiași contractanți la 15 aprilie 1996 și care se referă la două mărci spaniole, precum și la o marcă poloneză, prevedea că licența va dura 48 de ani, și anume până în 2046. Acordarea acestei licențe a fost înscrisă în registrul mărcilor comunitare, în conformitate cu articolul 22 alineatul (5) din Regulamentul (CE) nr. 40/94 al Consiliului din 20 decembrie 1993 privind marca comunitară (JO 1994, L 11, p. 1, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 146), cu modificările ulterioare.

3 Prin scrisoarea din 26 septembrie 2005, în conformitate cu articolul 47 alineatul (2) din Regulamentul nr. 40/94, OAPI l-a informat atât pe titularul mărcii, cât și pe reclamantă, în calitatea acesteia de deținătoare a licenței exclusive asupra mărcii în litigiu, că înregistrarea acestei din urmă mărci expiră la 25 aprilie 2006. În această scrisoare, OAPI

explica modalitățile de reînnoire și arăta că o cerere în acest sens trebuia introdusă până la 30 aprilie 2006 sau, cel mai târziu, până la 1 noiembrie 2006, în această din urmă ipoteză datorându-se totuși o suprataxă.

4 Întrucât nu a primit nicio cerere de reînnoire în termenele prevăzute, OAPI l-a informat pe titularul mărcii, prin scrisoarea din 24 noiembrie 2006, că marca a fost radiată din registrul mărcilor începând cu 25 aprilie 2006.

5 La 23 martie 2007, reclamanta a introdus o cerere de *restitutio in integrum* în temeiul articolului 78 din Regulamentul nr. 40/94. Aceasta arăta că nu a primit scrisoarea din 26 septembrie 2005 și că a aflat absolut întâmplător de lipsa reînnoirii înregistrării mărcii în litigiu, consultând site-ul internet al OAPI.

6 Prin Decizia din 21 mai 2007, departamentul „Mărci și registru" al OAPI a respins cererea de *restitutio in integrum*, considerând că reclamanta nu a dat dovadă de întreaga prudență impusă de circumstanțe.

7 La 31 mai 2007, reclamanta a formulat recurs la OAPI împotriva Deciziei din 21 mai 2007, în temeiul articolelor 57-62 din Regulamentul nr. 40/94.

8 Prin Decizia din 3 septembrie 2007 (denumită în continuare „decizia atacată") Camera a doua de recurs a respins recursul, fără să examineze dacă reclamanta îndeplinea condiția privind dovada întregii prudențe impuse de circumstanțe. Astfel, camera de recurs a considerat, în esență, că, în lipsa unei autorizații exprese din partea titularului mărcii, reclamanta nu era îndreptățită nici să solicite reînnoirea înregistrării mărcii în litigiu, nici să solicite *restitutio in integrum* în acest scop.

Concluziile părților

9 Reclamanta solicită Tribunalului:

— în principal, anularea deciziei atacate și admiterea cererii de *restitutio in integrum* pe care a introdus-o la OAPI;

— în subsidiar, pronunțarea asupra fondului cauzei, recunoscându-i-se calitatea de parte interesată la procedura de reînnoire a înregistrării mărcii în litigiu;

— obligarea OAPI la plata cheltuielilor de judecată.

10 În cursul ședinței, reclamanta a arătat, în urma unei întrebări din partea Tribunalului, că cel de al doilea capăt al cererii sale trebuia înțeles ca vizând o reformare de către Tribunal a deciziei atacate.

11 OAPI solicită Tribunalului:

— respingerea acțiunii;

— obligarea reclamantei la plata cheltuielilor de judecată.

În drept

12 În susținerea acțiunii formulate, reclamanta invocă două motive, întemeiate, în primul rând, pe o încălcare a dreptului la apărare și a dreptului de a fi ascultat și, în al doilea rând, pe o eroare de drept în interpretarea Regulamentului nr. 40/94. Tribunalul consideră că este necesar să se înceapă prin examinarea celui de al doilea motiv.

Cu privire la cel de al doilea motiv, întemeiat pe o eroare de drept în interpretarea Regulamentului nr. 40/94

Argumentele părților

13 Reclamanta arată, în esență, că, în decizia atacată, camera de recurs a interpretat în mod eronat articolul 78 alineatul (1) coroborat cu articolul 47 alineatul (1) din Regulamentul nr. 40/94, în măsura în care aceasta a considerat că reclamanta nu era parte la procedura de reînnoire a mărcii, deoarece nu fusese autorizată în mod expres de titularul mărcii să solicite reînnoirea acesteia.

14 OAPI respinge argumentele reclamantei.

Aprecierea Tribunalului

15 În temeiul articolului 78 alineatul (1) din Regulamentul nr. 40/94 o *restitutio in integrum* adresată OAPI presupune, în primul rând, că solicitantul este parte la procedura vizată, în al doilea rând, că, deși a dat dovadă de întreaga prudență impusă de circumstanțe, nu a fost în măsură să respecte un termen prevăzut de Oficiu și, în al treilea rând, că această obstrucționare a avut drept consecință directă, în temeiul dispozițiilor Regulamentului nr. 40/94, pierderea unui drept.

16 În ceea ce privește prima condiție, în temeiul articolului 47 alineatul (1) din Regulamentul nr. 40/94, reînnoirea poate fi solicitată de titularul mărcii sau de oricare altă persoană autorizată de acesta. Rezultă că numai titularul mărcii sau persoanele autorizate în mod expres de acesta ar putea fi considerate părți la procedura de reînnoire.

17 În special, contrar celor invocate de reclamantă, nu reiese din obligația OAPI, în temeiul articolului 47 alineatul (2) prima teză din Regulamentul nr. 40/94, de a-i informa pe titularii unui drept înregistrat asupra mărcii vizate în ceea ce privește expirarea înregistrării că respectivii titulari sunt parte la procedura de reînnoire. Astfel, după cum reiese din articolul 47 alineatul (2) teza a doua din Regulamentul nr. 40/94, care prevede că absența informării nu atrage răspunderea Oficiului, și din norma 29 teza a doua din Regulamentul (CE) nr. 2868/95 al Comisiei din 13 decembrie 1995 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 40/94 al Consiliului privind marca comunitară (JO L 303, p. 1, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 189), care prevede că absența notificării nu produce efecte în ceea ce privește expirarea înregistrării, articolul 47 alineatul (2) prima teză din Regulamentul nr. 40/94 nu prevede decât o obligație de informare din partea OAPI care este pur accesorie procedurii, dar nu urmărește să confere drepturi nici titularului mărcii, nici altor persoane.

18 De asemenea, trebuie respins argumentul reclamantei potrivit căruia corespondența între aceasta și OAPI privind înscrierea licenței asupra mărcii și privind diferendul cu titularul mărcii ar demonstra că OAPI a considerat că aceasta este „parte la dosarul mărcii". Astfel, în primul rând, Regulamentul nr. 40/94 nu precizează noțiunea „parte la

dosarul privind o marcă". În al doilea rând, faptul că OAPI a făcut schimb de corespondență cu reclamanta se explică prin aceea că aceasta din urmă era titulară a unei licențe asupra mărcii și, prin urmare, parte la procedura referitoare la înregistrarea acestei licențe. În al treilea rând, OAPI nu poate dispune în mod arbitrar de prevederile Regulamentului nr. 40/94. În consecință, chiar dacă s-ar fi demonstrat că OAPI a considerat în mod eronat că reclamanta era parte la procedura de reînnoire, această circumstanță nu ar fi suficientă pentru a-i conferi această calitate.

19 În sfârșit, trebuie respins argumentul reclamantei potrivit căruia liniile directoare privind procedurile aflate pe rolul OAPI (partea E secțiunea 6 intitulată „Reînnoire"), prezentate de reclamantă și purtând mențiunea „Versiune finală (27.11.2003)", ar asimila din punct de vedere juridic, în ceea ce privește reînnoirea unei înregistrări, persoana care deține o licență asupra unei mărci titularului acesteia din urmă.

20 În primul rând, trebuie să se constate că procedura aflată pe rolul OAPI este reglementată de prevederile Regulamentelor nr. 40/94 și nr. 2868/95. În ceea ce privește liniile directoare privind procedurile în fața OAPI, publicate pe site-ul internet al acestuia, ele nu constituie decât codificarea unei linii de conduită pe care chiar acesta își propune să o adopte, astfel încât, sub rezerva conformității acestora cu dispozițiile de drept de rang superior, rezultă o autolimitare a OAPI, în sensul că acesta este obligat să se conformeze acestor norme pe care și le-a impus. În schimb, respectivele linii directoare nu pot deroga de la Regulamentele nr. 40/94 și nr. 2868/95 și, prin urmare, numai prin prisma acestora din urmă trebuie măsurată posibilitatea reclamantei de a introduce o cerere de reînnoire a înregistrării mărcii în litigiu.

21 În al doilea rând, liniile directoare prezentate de reclamantă, indiferent dacă erau aplicabile *ratione temporis* faptelor din speță, nu au conținutul pe care aceasta din urmă ar dori să îl confere acestora. Mai exact, reclamanta nu a citat decât parțial punctul 6.3.1 din respectivele linii directoare, omițând în special pasajul potrivit căruia „[p]ersoana care are un drept înregistrat asupra mărcii comunitare nu va putea formula ea însăși o cerere de reînnoire, cu excepția situației în care […] este autorizată în mod expres de titularul mărcii comunitare să solicite reînnoirea". Prin urmare, din aceste linii directoare nu rezultă în niciun caz că reclamanta ar fi, în calitate de titular al unei licențe asupra mărcii, asimilată din punct de vedere juridic titularului mărcii în ceea ce privește reînnoirea, ci, dimpotrivă, că, asemenea oricărei alte persoane, aceasta trebuie să fie

autorizată în mod expres de către titularul mărcii pentru a putea formula o cerere de reînnoire și să dovedească existența unei astfel de autorizații.

22 În consecință, întrucât reclamanta nu este, doar în temeiul calității sale de titular al unei licențe asupra mărcii, parte la procedura de reînnoire a respectivei mărci, trebuie să se examineze dacă aceasta a fost autorizată de titularul mărcii să solicite reînnoirea înregistrării sale.

23 În această privință, trebuie să se arate că, în niciun moment al procedurii aflate pe rolul OAPI sau pe rolul Tribunalului, reclamanta nu a prezentat o astfel de autorizație expresă din partea titularului mărcii. Faptul că OAPI nu i-a solicitat în mod expres reclamantei să prezinte o asemenea autorizație este lipsit de pertinență în această privință, deoarece îi revenea reclamantei obligația de a dovedi că erau îndeplinite condițiile de aplicare a dispozițiilor pe care le invoca, fără ca OAPI să fie obligat să îi adreseze o invitație în acest sens.

24 În continuare, trebuie să se respingă afirmațiile reclamantei potrivit cărora, în calitate de deținătoare a unei licențe exclusive, aceasta ar avea dreptul, în perioada de valabilitate a licenței, să solicite reînnoirea mărcii, dacă titularul mărcii nu făcea acest lucru. Este adevărat că o autorizație expresă poate, în principiu, să fie cuprinsă în contractul de licență. Cu toate acestea, în speță, contractul de licență nu cuprinde nicio dispoziție în această privință. Pe de altă parte, presupunând că reclamanta arată că respectivul contract de licență exclusivă implică autorizația ca licențiatul să solicite reînnoirea înregistrării, respectiv că această autorizație trebuia să îi fie recunoscută ca sancțiune a abuzului de drept și a fraudării legii, pretins a fi fost săvârșite de titularul mărcii, trebuie să se constate că această afirmație se opune modului de redactare clar și finalității articolului 47 alineatul (1) din Regulamentul nr. 40/94, care prevede că autorizația trebuie să fie expresă și care nu cuprinde niciun fel de sancțiune în această privință.

25 De asemenea, este lipsit de pertinență argumentul reclamantei privind imposibilitatea de a obține, anterior expirării „termenului de grație” prevăzut la articolul 47 alineatul (3) teza a treia din Regulamentul nr. 40/94, o decizie de instanță prin care titularul mărcii este obligat să îi acorde autorizația expresă de reînnoire a înregistrării. Astfel, considerând chiar că s-ar dovedi o asemenea imposibilitate, aceasta nu poate conduce la îndepărtarea condiției privind autorizația expresă impusă de articolul 47 alineatul (1) din Regulamentul nr. 40/94.

26 În sfârșit, în ceea ce privește argumentul reclamantei întemeiat pe faptul că procedura administrativă ar fi mult mai adecvată să îi protejeze interesele decât o acțiune civilă, deoarece aceasta ar conferi posibilitatea de a menține valabilitatea mărcii, este vorba în acest caz despre considerații de oportunitate din partea reclamantei în contextul alegerii modalităților juridice pe care trebuie să le utilizeze pentru a-și proteja interesele comerciale, alegere care este în mod exclusiv în propria răspundere. În schimb, o astfel de alegere nu poate obliga OAPI nici cu privire la calitatea procesuală care trebuie recunoscută reclamantei în cadrul unei proceduri administrative, nici cu privire la rezultatul acesteia din urmă. Prin urmare, dacă reclamanta a ales să nu recurgă la procedura judiciară pentru a obține autorizația de a solicita reînnoirea înregistrării, OAPI nu are obligația de a compenseze această omisiune prin acordarea respectivului drept, cu încălcarea Regulamentului nr. 40/94.

27 Având în vedere cele ce precedă, este necesar să se constate că reclamanta, deoarece nu dispunea de o autorizație expresă a titularului mărcii pentru a solicita reînnoirea înregistrării acesteia, nu era parte la procedura de reînnoire și, prin urmare, nu putea să solicite o *restitutio in integrum* în cadrul respectivei proceduri. În consecință, camera de recurs nu a săvârșit nicio eroare prin respingerea recursului reclamantei pentru acest motiv.

28 În consecință, întrucât prima condiție prevăzută la articolul 78 alineatul (1) din Regulamentul nr. 40/94 nu este îndeplinită, este necesar să se respingă cel de al doilea motiv al reclamantei, fără să fie necesar să se examineze celelalte condiții prevăzute de această dispoziție.

Cu privire la primul motiv, întemeiat pe o încălcare a dreptului la apărare și a dreptului de fi ascultat

Argumentele părților

29 Reclamanta arată că respectiva cameră de recurs și-ar fi întemeiat decizia atacată, printre altele, pe un refuz de a-i recunoaște statutul de parte interesată la procedura de reînnoire a înregistrării mărcii în litigiu. Dat fiind că, dimpotrivă, decizia departamentului „Mărci și registru" nu a pus în niciun caz la îndoială statutul său de parte interesată, reclamanta nu a considerat necesar să adopte o poziție cu privire la acest aspect, în cadrul recursului formulat. Prin urmare, camera de recurs, care cunoștea decizia departamentului „Mărci și registru", ar fi trebuit să culeagă propriile informații înainte de a respinge recursul reclamantei pentru motivul că aceasta nu este parte interesată.

30 OAPI respinge argumentele reclamantei.

Aprecierea Tribunalului

31 Potrivit articolului 73 teza a doua din Regulamentul nr. 40/94, deciziile OAPI nu se pot întemeia decât pe motive sau dovezi asupra cărora părțile interesate au avut posibilitatea de a formula observații. Această dispoziție consacră, în cadrul dreptului mărcilor comunitare, principiul general al protecției dreptului la apărare. În temeiul acestui principiu general al dreptului comunitar, destinatarii deciziilor autorităților publice care afectează în mod semnificativ interesele acestora trebuie să aibă posibilitatea să își exprime în mod util punctul de vedere. Dreptul de a fi ascultat este aplicabil în ceea ce privește toate elementele de fapt sau de drept care constituie temeiul actului decizional, dar nu și în ceea ce privește poziția finală pe care administrația intenționează să o adopte [a se vedea Hotărârea Tribunalului din 7 februarie 2007, Kustom Musical Amplification/OAPI (Forma unei chitare), T-317/05, Rec., p. II-427, punctele 24, 26 și 27 și jurisprudența citată].

32 În plus, rezultă din jurisprudență că dreptul la apărare nu este încălcat ca urmare a unei neregularități procedurale decât în măsura în care aceasta a avut o incidență concretă asupra posibilității întreprinderilor în cauză de a se apăra (Hotărârea Tribunalului din 14 decembrie 2005, General Electric/Comisia, T-210/01, Rec., p. II-5575, punctul 632 și jurisprudența citată). Astfel, nerespectarea normelor în vigoare care au drept finalitate protecția dreptului la apărare nu este susceptibilă să vicieze procedura administrativă decât dacă se stabilește că aceasta ar fi putut să conducă la un rezultat diferit în lipsa sa (Hotărârea General Electric/Comisia, citată anterior, punctul 632; a se vedea de asemenea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 17 decembrie 1991, Hercules Chemicals/Comisia, T-7/89, Rec., p. II-1711, punctul 56, și Hotărârea din 30 septembrie 2003, Atlantic Container Line și alții/Comisia, T-191/98, T-212/98-T-214/98, Rec., p. II-3275, punctul 340).

33 Or, astfel cum s-a constatat cu ocazia examinării celui de al doilea motiv, OAPI a considerat în mod întemeiat că reclamanta nu este parte la procedura de reînnoire a înregistrării deoarece nu prezentase o autorizație expresă, provenind din partea titularului mărcii, de a solicita reînnoirea. Este necesar să se adauge, în această privință, că reclamanta nu a indicat în niciun moment că ar fi fost în măsură să prezinte o astfel de autorizație, dacă aceasta i-ar fi fost solicitată. Rezultă că procedura aflată pe rolul OAPI nu ar fi putut, în niciun caz, să conducă la un alt rezultat decât respingerea recursului de către camera de recurs.

34 Prin urmare, primul motiv invocat de reclamantă trebuie respins, fără să fie necesar să se examineze dacă reclamantei i s-a oferit posibilitatea, anterior adoptării deciziei atacate, de a-și expune în mod util punctul de vedere cu privire la problema dacă era parte la procedura de reînnoire.

35 Întrucât cele două motive invocate de reclamantă trebuie respinse, este necesar să se respingă atât concluziile principale, cât și concluziile subsidiare ale reclamantei.

Cu privire la cheltuielile de judecată

36 Potrivit articolului 87 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Tribunalului, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât reclamanta a căzut în pretenții, se impune obligarea acesteia la plata cheltuielilor de judecată, inclusiv a celor aferente procedurii de aplicare a măsurilor provizorii, conform concluziilor OAPI.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a doua)

declară și hotărăște:

1) Respinge acțiunea.

2) Obligă Jurado Hermanos, SL la plata cheltuielilor de judecată, inclusiv a celor aferente procedurii de aplicare a măsurilor provizorii.

Pelikánová Jürimäe Soldevila Fragoso

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 12 mai 2009.

Semnături